

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 „
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A szekularizáció.

»A szekularizáció és Hajdúvármegye határozata« című röpiratot, mely a Lengyel Imre nyug. táblabíró indítványát és megokoló beszédét tartalmazza, megküldötték Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tagjainak, hogy immár okuljanak belőle és követeljék a papi javak szekularizációját is, mivel tanulni nem szegény; a bevezető »Előszó« ebben így nyilatkozik:

»Itt adjuk a nevezetes közgyűlés lefolyását, amelyben hazánk több törvényhatóságai súlyos érveket találnak, ha majd nálunk is tárgyalják Hajdúvármegye átiratát, s biztatást és lelkesedést meríthetnek hazánk boldogulására elengedhetlenül megvalósítandó eszme diadalmas kiküzdésére.«

Ezt a néhány virágokkal ékesített szót nem Lengyel Imre, az indítványozó nyug. kir. táblabíró mondja, hanem valami ismeretlen szerző, Lengyel Imre indítványa ez:

»Mint hogy a koalíciós kormányzat idején a reakció úgy a politikai és társadalmi, valamint a gazdasági élet minden terére behatolt és veszélyezteteti hazánk kulturális fejlődését, mint hogy a reakciós irányzatok közt a papi hatalom

(a klerikalizmus) erősödött meg szerfelett és hol a hazafiság, hol pedig a szocializmus jelszavának kölcsönvételével egyszerűsített néppárt, másszor mint keresztény szocializmus, ismét máskor mint katolikus népszövetség szerepel a közéletben és mindenkor és minden eszközzel utjába áll a népműveltség, valamint a tudományos haladásnak; minthogy végül vármegyénknek Bocskay vármegyéjének, elsősorban kötelessége, hogy a papi hatalom ellen a harcot fölvegye, indítványozom:

Határozza el Hajdúvármegye, hogy fölír az országgyűlés képviselőházához.

1. hogy haladéktalanul utasítsa a kormányt olyan törvényjavaslat benyújtására, amelyben ki legyen mondva az, hogy egyházi célokra addig sem fordítsanak közvagyon, amíg e szekularizáció (az egyházi javaknak az állam rendelkezésére való bocsátása) elkövetkezik;

2. hogy az állam eddigi mulasztását pótolva, konfiskálja, szekularizálja a pap-ság birtokait csak úgy, mint ahogy ez a tizenhatodik és tizenhetedik században Németországban, a nagy forradalom előtt Franciaországban, a 18-ik században Olaszországban történt;

3. hogy hasonló fölirat fölterjeszté-

sére kérje a vármegye az összes vármegyei és városi törvényhatóságokat.

Ebben rejlik a nagy tudás, mely hajdúi önérettel telítve, nyíltan kimondja politikai és vallásfelekezeti törekvéseit.

Természetes, hogy legelső sorban a koalíciós kormány kap ki benne, mivel hogy az ág. ev. Kossuth Ferenc, az ev. ref. Darányi Ignác nem képesek ellentállani Apponyinak, aki iskolai törvényével és rendeleteivel az állam hivatalos nyelvét törekszik tulsúlyra emelni.

Hát igazán nagy dolog is az Magyarországon, hogy a hittant az iskolákban magyarul is kell tanítani, mert mivel Hajdudorogon nem is beszélnek másképpen mint magyarul és mégis a jó hajdudorogiai iskoláiban nem magyarul szeretnék tanítani a hittant, meg hogy a nagykarolyi magyar nyelvű g. kath. egyházat a Firczak Gyula egyházmegyéjében a magyar nyelv oktatása miatt kellett átcsatolni, azután a vasuti progmatika és törvény rendelkezése folytán Horvátországban és Szlavoniában a vasutaknál az állam hivatalos nyelve alkalmazandó.

Ez az ősi hajdúságban nem vétetik semmibe, mivel hogy ott mindnyájan magyarul beszélnek.

Az indítvány nyíltan hivatkozik arra,

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A titkos fiók.

Írta: Gömbösné Galamb Margit.

A régi családi butorok között legszebb darab a XVI. Lajos korabeli íróasztal volt, amely a Katolnayak között élő szokás szerint mindig a legidősebb leányt illette meg. A fiúk sohasem tarthattak igényt erre a remek dologra, amelyért azonban — ezt csak értékének emelésére hangoztatta a familia — csak hogy nem apróbb kis uradalmakat ígértek...

Ez mindenestre tulás volt. A Katolnayak már évszázadok óta nem voltak abban a helyzetben, hogy módjukban lett volna uradalmakat ajándékozgatni. Sőt az utóbbi időben ugyancsak okosan kellett éniük, hogy ősi birtokuk teher nélkül állja ki a világtörvényt, a nagyon hullámszását.

Az azonban kétségtelen, hogy az az íróasztal remekműszámba ment, tulajdon az a Boullé készítette, aki 1675-ben a Versaillesi palotában a dauphin számára tervezte a butorokat. Ez a darab, amelyhez nagy áldozatok árán jutott egyik ritkasággyűjtő Katolnay,

Boullénel Domenico Cucci tervére készült remeke volt.

Amit a fiúk sohasem tudtak — s ez a család leányainak nagylelki erejére vall — két titkos fiók rejtőzött az asztal faragványai között. Hogy az a két fiók mi mindent rejtett évszázadok óta, azt nem jegyezte fel a krónika. De hogy kiváló és becses szolgálatokat tett a két rejték a Katolnay lányoknak, azt elképzelheti mindenki, aki csak egyszer is végig tekinthetett az ősanák fiatalkori arcképein. Olyan szépek voltak valamennyien, hogy megkísértés nélkül egyik sem élhetett. Hogy miképp állták ki a kísértést, arról tanulságos példa nem maradt az utódokra, ha csak az a néhány megsárgult francia levél, amelynek egészen elhalványult írása olyan lángoló érzésekről beszélt, hogy az egyik unoka egyszer odament vele annak a szép anyjának a képéhez, akihez a levél szólt, és a fejét csóválva, gondolta el:

— Már énnekem mindegy, nagymama, de én nem hiszek a te özsmed szelidségében. Ha te elolvastad és megerősítetted ezeket a leveleket, akkor bele is égett a lelkedbe minden betű, az a te két szelid szemed — én nem tudom most már — sirt és ragyogott a boldog-ágtól... Oh, nagymama, hogy éppen hozzád kellett hasonlítanom nekem, akinek

lelkén nem rezgett meg soha egy sóhaj se abból, ami a te sziveden úgy viharzott át...

Ez a szóba nem foglalt gondolat csaknem szemrehányás volt. Katolnay Kató 22 éves szíve itélt így a szép anyja egy el nem temetett szerelmi regénye fölött. A titkos fiók árulkodott és a késői unokát valósággal feszélyezte, hogy külsőben szakasztott mása megtevédt szép anyjának.

Legalább ez volt a familia összhangzó vélenéye. Pedig ha szigorúan vesszük, a hasonlóság csak felig talált. Alakja vékony, magas nyaka, fejének formája, de főképp hófehér, rózsás arcbőre tulajdon az volt. A szemének bársonyos tekintete tévedésig egy. De az ajka körül még se hasonlított hozzá. Talán csak a mosolygása.

Kató gyermekasszony volt még s a boldogság magaslatáról itélt. Két éves kis lánya. Ölelő karja, dalás, hű emberének irádó szerelme templomot varázsolt otthonából, a hová el nem jutott, föl nem ért semmi abból az izapos posványból, amiből — messze alatta — a bűn hajtott virágot. De az idő haladt és magával ragadott sok mindent, amit többé vissza nem hozhatott. Katónak férje a házon kívül is szedte már később a virágot és a csókot, nyíltan is süttögtak már egy-egy me-

Gyászkalapokat

a legegánsabb kivitelben kap-

hatók és legrövidebb idő alatt

modell szerint

készülnek

Berger Paula női kalap termében.

Nagyvárad, Bémer-tér.

Molnár cukrász mellett.

hogy a reakció veszélyezteti hazánk kulturális fejlődését — mivelhogy a reakciós irányzatok közt a papi hatalom (klerikalizmus) erősödött meg szerfelett — következőleg — szerinte — egyházi célokra ne fordítson a kormány addig sem közvagyon, míg a szekularizáció elkövetkezik.

Mivel mi katolikusok hiven követjük hitoktatónk utmutatásait és mivel nem ujjongunk a divatos eszmeáramlat előre törtetésének, ez már, Hajdúvármegye határozata szerint, klerikalizmus, mivelhogy a katolikus nép papjaival összeforr, ez a papi hatalom megerősödése, amit csak úgy lehet letörni:

1. hogyha a kormány püspököket nem állítat az egyházmegyék élére, hogyha a vallásalap (értsd papibirtok) jövedelmét a még meglevő püspökök és kanonoktól megvonja, az iskolákat, tanítóképezdét, seminariákat, egyetemeket és akadémiákat, melyek e nagy vagyon jövedelméből tartatnak fent, egyszerűen beszünteti, megvonja tőlük a tartás eszközét a pénzt.

2. az egyházi javaknak az állam rendelkezésére való bocsátásáig közvagyon a kormány ne fordíthasson egyházi célokra!

Ez az indítványban a cifrázkodás művészete, melynek tartalma kongó üresség.

A határozat úgy akarja feltüntetni a vallásalapot, mint papi vagyon, azután mint egyházi vagyon, azután mint közvagyon.

Az a vagyon, melynek jövedelmét a püspökök, a káptalanok, a szerzetes és tanítással foglalkozó rendek élvezik, kath. vagyon, az összes katolikusok vagyona, melyhez épen úgy nem nyulhat Hajdúvármegye, mint ahogy a katolikusok nem

nyulhatnak a Baldácsy-alaphoz, melyet a katolikus főúr a debreceni kollégium, vagy szuperintendencia javára végrendeletileg hagyományozott.

Magyarország lakosai között a katolikusok képezik az ország lakosainak többségét, a vallásegyenlőség törvénye nem azt hozza magával, hogy tőlük elkontiskálják az őket megillető, jogos tulajdonukat képező vagyon, hanem hogy a tulajdonjog szentsége meg ne töressék.

Jól tette Hajdúvármegye, hogy az egyes államok szekularizációjára hivatkozott, mert ezzel jogot adott arra, hogy a történelmi eseményekre mi is hivatkozhatunk.

Mig Magyarország lakosai a tizenhatodik és tizenhetedik században a törökkel viaskodtak, amikor ezek az egyházi vagyonok részint török kézben, részint az erdélyi fejedelmek kezében világi célokra fordítottak. Németország harmincéves vallásháborút engedett meg magának, amikor az volt a kérdés, hogy a svéd hatalom által támogatott északi Németország, vagy a Habsburg család ősi népe, Déli Németország lesz-e az uralkodó azon a területen, ahol ma a Német császárság áll és e hosszú háború befejezése szentesítette az egyházi vagyonok világiasítását.

Ilyet Hajdúvármegye nem követelhet.

Franciaország szekularizációja az állami tönk szélén álló monarchia menekülési útja volt, melyre az 1792-iki francia forradalom tette fel a koronát; hogyan tette fel? — arra megfelel a historia, mikor felfedi a legmagasztosabb összefeláldozás és a legaljasabb büntények összekavarodását, amikor sem a tudomány, sem a tiszta erkölcs, sem az agg

kor, sem a fiatalság, sem a hit, sem a vallástalanság nem nyert kiméletet.

Az olaszországi szekularizáció nem a 18-ik században történt meg, akkor volt ugyan egy gyűjtő fogalom Italia név alatt, hanem Olaszország csak Victor Emánuel alatt a 19-ik században, az olasz egység megalkotásáért alakult ki, amikor a pápa világi uralmát megszüntette a Savoyai ház.

Minderre jó hivatkozni a szekularizáció kérdésében, mert mindenik egyes esetet világrengető bomladozás, erkölcsi sülyedés és egyéni kapzsiság előzle meg és nyomon követte is.

Hajdúvármegye határozata ezekre az előzményekre hivatkozva állítja elő a szekularizációt, rá mutatván Bocskay vármegyéjére, pedig itt is van valami hiba, mivel nem a hajdúvárosok hajdúi vitézként meg Petz János tábornokkal a harcot Álmosdnál, hanem a szalontai hajdúk, akik háromszázan voltak.

Az adományozás alapokaira még majd rá mutatunk, mivel ez Hajdúvármegye határozatának indokolását képezi.

Dús László

A mohamedánok kivándorlása Boszniából Konstantinápolyban azt ifjutörökök között bizottság alakult, mely az tűzte ki céljával, hogy a Boszniában és Hercegovinában lakó mohamedánokat kivándorlásra bírja és az emigránsokat Konstantinápoly környékén alkalmas helyen telepítse. A bizottság, mely a kivándorlás előmozdítására nagyobb pénzüsszeget nyújtott, az ujtörök elemnek Konstantinápoly mellé való letelepítésével a görögök és a bolgárok tulsulyát akarja csökkenteni s a főváros közvetlen közelében megbízható török elemet akar az idegenekkel szemben számszerinti többségre emelni. A bizottság ügynökei már

rész kalandjáról. Valószínűleg irt ő is — bár ha nem a feleségének — olyan forró baugu leveket, amilyeneket Katolnay Kató talált az ő anyja hagyatékában és csodák csodájával — az íróasztal titkos fiókjában is kerültek izzó, szenvedélyes sorok, amelyekkel azonban Kató már nem ment a szép anyja képe elé, hogy neki tegyen érte szemrehányásokat...

Oh, sok minden megváltozott tizenöt éven belül! Emlékezett a változások első idejének forradalmára is. Arra a gyönyörű nyárra és még szebb őszi napok gyönyörteljes szenvedéseire. Csodás frissen miradt meg az emlékezetében minden. Pedig a legnagyobb fantáziájú költő se írhatott volna azoknak az időknél történetéből mást, mint egy hosszú, boldogságos felejthetetlenül édes csóknak az elegáját...

A szomszéd falu ura, a fiatal Szentandrásy, gyakori vendég volt náluk, mióta Kató asszony lánya hajadonná serdült. Mikor aztán rá került a sor arra, hogy a gyermeke sorsa felett határozni kellett, kinyílt az íróasztal titkos fiókja is, hogy mielőtt átadja azt leányának, benne ne maradjon valami a 15 évnek történetéből...

A rejtekből egy nagy csomó levél került elő. Levelekben megirt története élete legszebb három esztendejének. Magához vette valamennyit, hogy bevigye a terembe, ahol az

ősök képei függnek, ahol a ház egyetlen kandallója állt, mintegy kínálkozva arra, hogy hamuvá égesse a beleszórt titkokat.

Mikor az első lap lobbot vetett, akkor jutott eszébe, hogy a legtökéletesebb modern regény az, amit most eléget. Csaknem mosolyogva gondolta el, hogy ha lett volna hozzá izlése és bátorsága, hogy kiadja névtelenül: micsoda hatást ért volna el vele!

Bizonyos, hogy kelendőségben lett volna része, mert hű képe az erkölcs mesgyéjén járó, jóra és rosszra egyaránt gyöngye asszonyának, akihez annyira hasonlitanak a többiek, de akinek fonsága, erőtelenedett lelke ezerszerre jobban átérzte a boldogságot és a szenvedést, mint amazok...

Egyenként dobta tűzbe eleinte, egy-egy sor izzó fénye ragyogott vissza rá, s ő előlvesta akaratlanul is... Te édes, te Szent, te Egyetlen egy!...

Kísértetek szálltak fel hozzá a betűkből, csókolgatni kezdték a szemét, homlokát, beletemették ajkukat még hajának selmébe is.

A lángnyelvek surogni, beszélgetni kezdték, megismételték neki az írott szavak értelmét és szüntelenül fülébe csengett... szeretlek... örökre... te, mindig csak te!...

Azután egy négylevelű lóhere esett a lángok közé. Azt különösképpen éppen akkor kapta, mikor ő is küldött egyet neki. Még a

szavak is, amiket hozzá írtak, csaknem egyformák voltak. Emlékszik, milyen boldoggá tette őket az, hogy összetalálkozott a lelkük.

Egy másik lapról szaggatva olvas le néhány sort. Féltekenny vagyok... szeretlek rettegve, gyarlón...

Azán megint... nem hiszem, hogy szeretsz, mert van a hitnek egy felsőbb foka: a tudás...

Ennek a lapnak látja folytatását is:... és én ezt éreztem. Nevezd el hiu bolondnak, önhitnek, csak ezt a tudattá vált hitet ne vedd el tőlem...

Egy másik csomót dobott a tűzbe. Abból kicsuszott egy levél, rajta ez a bekezdés: Oh te nagy gyermek, hogyan rá ismerlek a szívednek minden kis vonásában önmagamra...

Kuszált sorokból betűzi majd még:... nem tudok lemondani... Menekülj előlem, ha elveszni nem akarsz...

Közben tizszer, huszszor, százszor is feléje kiabál egy szó: Szeretlek! szeretlek! Ott volt ez a szó minden lapon, ezzel fejezték be minden leveleiket. Igaz, később már el-el maradt ez a rövid, égő kis vallomás. S mikor e szótól disztelen leveleit bontotta halálra: szerelmük haldoklásának szellője érte elfehéredett arcát és megrepedt...

Mert elmúlt a láz, elmúlt az álom, elmúlt minden, mert csak álom volt. Lehet, a termé-

Nines többé lábfájás

És ha ezt el akarja érní, úgy cipőszükségleteit okvetlen

ARANYI-nál

a Fő-utcánszerezze be, mert az ő tőle vett cipőkben a tyuk szem és bőrkeményedés eltűnik. Telefon 512.

elindultak az okkupált tartományokba, hogy a népet kivándorlásra bírják. Az ifju törökök azt remélik, hogy a boszniai és hercegovinai mohamedánok szívesen megragadják az alkalmat, hogy ismét a török szultán fenhatósága alá kerülhessenek.

A 4.000,000 koronás kölcsön.

A belügyminiszter tudvalevőleg nem hagyta jóva Nagyvárad város törvényhatóságának azon határozatát, hogy a nagyobb létesítményekre szükséges 4.500.000 koronás kölcsönt 65 évi törlesztésre veszi fel, hanem ajánlja, hogy 50 évi annuitás mellett kösse meg a kölcsönre a szerződést a város, mert ezáltal 2.000.000 millió koronával kevesebbet fizet 50 év alatt kamatba és törlesztésbe Nagyvárad.

A mult csütörtökön tartott közgyűlés azonban nem vette egyszerűen tudomásul a miniszter leiratát, mert úgy találta, hogy a miniszter számítása téves s elhatározta, hogy újból felír a miniszterhez a 65 éves határidő engedélyezése iránt s egyben rámutat a miniszter tévedésére.

A felterjesztést Pásztor Bertalan aljegyző elkészítette s az tegnap ment fel a miniszterhez.

A kérdést kellőleg megvilágító jelentés érdemi része a következő:

Szaksterü számítások megejtése után konstatáltatott, hogy Nagyméltóságod leiratának azon kitétele, mely szerint a 65 és 50 éves törlesztési módokat között 2 millió korona több költés jelentkezik a városi pénztár rovására, nem egészen felel meg a számítás helyességének. Mert nemcsak az veendő a számítás alapjául, hogy a város a 65 éves törlesztés mellett az 565 százalék annuitással tényleg 2936130 koronával fizet vissza többet a pénztárvezetőknek, de számításba veendő az is, hogy az 50 éves törlesztés mellett 5,30 százalék annuitással évenként 11644 koronával

szet rendje volt, hogy meg kellett halni az érzésnek, amely nem volt igaz. Valami keserű ízű barátság vált belőle, s ha éppen mondani valójuk van, rövidesen, csaknem üzleti hangon, pár sorral intézik el.

A levelekből pedig, azokból a forró, sokszor indulatos, de mindig szerelemről beszélő levelekből — hamu lett. Kató asszony önkénytelenül is kezébe vette a tüzet élesztő vasat és bele írta a hamuba: Fuit.

Az esküvőtől már csak nagyon rövid idő választotta el a fiatalokat, az öreg Kató — oh mert nagyon öregnek érezte magát, — a kis Katóval szemben ült, hogy jó tanácsokkal lássa el.

Olyan szépen elgondolta, hogy mit fog neki mondani, de hogyan belenézett leányának bársonyos szemébe, amely éppen olyan volt, mint azé a szép anyjéé, vagy mint az övé s a melyben egy pillanatig az ő végzetüket sejtette meg — nem jött az ajkára egyetlen szó sem.

Katóka csodálkozva, értelmetlenül nézett sirással küzdő anyjára, s nem tudta megérteni azt sem, miért reszket olyan különösen a hangja, még neki az íróasztal titkos rejtekét magyarázza? ...

több törlesztést kell visszafizetni. A 2936130 koronából tehát le kell vonni az ötven évenként 11644 kor. többlet fizetést, ami 582200 koronát tesz ki, de le kell vonni a 11644 többlet fizetésnek ötven, negyvenkilenc, negyvennyolc, le egészen 1 évi kamatos kamatainak összegét, amelynek levonása után még néhány ezer korona mutatkozik a város javán az 50 éves törlesztéssel szemben. De fel sem is tehető, hogy a pénztárvezetők olyan két ajánlatot tegyenek, amelyek közül két millió korona különbség legyen, aminthogy nemcsak az általunk megejtett szaksterü számítások, de a pénztárvezetőkől beszerzett információink szerint is, a két ajánlat majdnem azonos bázison nyugszik, az eltérés mindössze 0.019 százaléket (tizenkilenc ezredrész százalék) ezredrészét teszi ki.

Nyilvánvaló lévén tehát, hogy a két törlesztési mód között jelentkező csekély különbséget a városi pénztár érdekei szempontjából figyelmen kívül hagyhatjuk, az a szempont lép előtérbe, hogy melyik törlesztési módzat észszerűbb, méltányosabb és igazságosabb, — Vélekedésünk szerint a 65 éves törlesztés az, mert így 50 éven át évi 11644 kor. marad meg a város pénztárában, a melyet gyümölcsöztetni lehet, a mely összeget ha egy másik törlesztéses kölcsön annuitására akarunk fordítani, olyan jelentékeny kölcsön tőkét szerezhetünk rajta, hogy ebből városunk nevezetes és hasznos beruházásokat létesíthet.

Az a körülmény pedig, hogy a 65 éves törlesztés mellett a kölcsön tőkét 15 évvel későbbben fizetjük vissza, tehát a későbbi generációra is kitaljuk a fizetési kötelezettséget, nem szolgálhat érvelés ellenünk, mert hiszen a felevett kölcsönből létesített beruházások gyümölcseit nemcsak mi, a jelen generáció, hanem hosszú évtizedeken át — sőt a szintén ezen kölcsönből fedezett vízműkibővítést és általános csatornázást évszázadokon át — a későbbi nemzedék is élvezni fogja, szinte méltányos tehát, hogy a teher viselés a későbbi nemzedékre is átháruljék.

Nem hagyhattuk végül figyelmen kívül a pénzpiac változó helyzetét sem. — Előállhat ugyanis a pénzpiac az a szituáció, hogy a városnak olyan olcsó pénzt kínálunk, melynek elfogadásával adósságait igen előnyösen konvertálhatja, amint hogy célunk is adott helyen ezt a konverziót keresztül vinni. — Ily esetben csak a városi pénztár hasznát jelenti az, ha minél kevesebb törlesztési összeget fizetett vissza a drágább kamatláb mellett.

Nagyméltóságú Miniszter Ural! Ezek azok az indokok a melyek arra bírtak bennünket, hogy a 65 éves törlesztés mellett hozott határozatunkat továbbra is fenntartsuk. Ezek alapján mély tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, hogy a leírásban jelzett kifogásait elejteni és az előbbi véghatározatunkat változatlanul jóváhagyni méltóztatassék.

Az utcák seprése.

Sok huza-vona után a város utcáinak és területek tisztántartását, Nagyvárad város tanácsa Komlóssy József gazdasági tanácsos ressortjába utalta.

Azóta nemcsak a város nagyobb utcái részesülnek gondozásban, hanem azokat a kisebb utcákat is sűrűn seprik, amelyek azelőtt legteljebbet egyszer egy hónapban láttak utca-seprőket.

A törvényhatósági bizottság legutóbbi közgyűlésén felszólalás történt az utcák seprése

ellen, mert már este 7—8 órakor seprenek s olyan port vernek fel, hogy a házak ablakait nem lehet kinyitni s még zárt ablaknál is megtelek a lakás porral.

Hát ebben van valami igaz, de minden lakos meghozhat annyi áldozatot, hogy egy negyedórát, míg a seprők elvonulnak, bezárja az ablakot, de legalább nem ülepszik az utcán hetekig a szemét. Por nélkül seprni nem lehet, még ha locsolnak is, mert a hőségben a víz pár perc alatt úgy is felszárad.

Az interpelláció folytán Komlóssy József gazd. tanácsos jelentést tett a tanácshoz, amelyben kifejti, hogy nem felel meg az, mintha este 7—8 órakor már sepernék az utcákat. Ha valaki ilyenkor seper az utcán, az legfeljebb valamelyik élelmes vállalkozó megbízásából történhet, hogy a házikezelést diszkreditálja. A rendőrség kutassa ki, hogy ki porol ily korán az utcákon.

A városi utca-seprők este 9 órakor kezdik a seprést, a külvárosban s csak éjféltkor vagy még később kerülnek be a város bel-sejébe.

Ha bérletbe adja ki a város az utcák seprését, ismét a régi állapot következik be; megkárosítják a várost. Ő a házi kezelésnek a híve, mert így a város meg van óva a viszályektól.

Jelenleg 51 ember teljesíti az utcák tisztántartását. Négy csoport van 8—8 utca-seprővel és egy csoport 12 emberrel, azonkívül 8 ládával. Ezzel a beosztással el van érve a cél.

Tizenhárom utcában és pedig Rákóczi-ut, Szent János-utca, Bémer-tér, Teleky-, Kert-Kossuth-, Zöldfa-, Sztaroveszky, Fábian-, Színház-, Mészáros-utcák és a Szent László-tér minden éjjel felsepertetnek s a szemét el lesz hordva.

Azon a 60 utcán, ahol eddig hetenként egyszer sepertek, most minden 2 ik éjjel felseprik a szemetet; 46 kevésbé forgalmas utcán pedig, ahol azelőtt egy hónapban sepertek csak, most minden héten eltisztítják a szemetet. Számítása szerint egy ember 10 óra alatt, éjjel 10 től reggel 7 ig, 10500 négyszög méter területet seper fel.

A jelentésben Komlóssy József tanácsnok kiterjeszkedik az utcák locsolására is. Jelenleg négy igával locsolnak, mert nincsen több hordó; két hordót már megrendeltek, tehát ha ezek megérkeznek, javul a helyzet, mert állandóan hat hordóval locsolnak. Ilyen körülmények között nem lehet eleget tenni minden kívánalomnak. Ha azonban még 5 újabb hordót rendelne a város, a locsolásra sem lehetne panasz, mert minden nap fellocsolhatnának minden utcát.

A tanácsosnak az a véleménye, hogy a köztisztaság ellátása hagyassék meg szabad iparnak, de az utcák és közterek tisztántartását csak házilag kezelje a város.

Gyászkalapokat

gyorsan és olcsó árért lehet kapni, ugyszintén állandó nagy választék van bécsi és párisi modellekben legdivatosabb negligés kalapokban, ernyőkben, harisnyák és keztyűkben Ugyanott kalapdiszítések és alakítások, valamint ernyők buzása és javítását elvállalja.

Ujhelyi Róza

női kalapüzletében Nagyvárad Rákóczi-ut. Telefon 130.

Mennyit ér egy anyós?

— Nem anyós-élc, hanem szin-valóság. —

Nagyváradon történt a dolog, egy békés szárdéku házmesternél, a kit egyszerűség okáért nevezünk csak Mitrunak.

Mitru hűséges, derék ember. A háznak, melynek mesteri állását tölti be, becsületesen gondját viseli. Hűséges férj s nemesak atyját és anyját tiszteli, hanem az anyósát is, a miről pedig még Mózes sem tudott. Sőt nemesak tisztelte Mitru az anyósát, hanem magához is költöztette. Mintaférj, mintafeleség és mintanyós, így éltek a kis házmesteri lakásban csendes boldogságban, a minő nem volt és nem lesz több a világon.

Közbelépett azonban a szerelem. Az anyósba szerelmes lett — nem a veje, oh nem! ennyire még ez a mintavő nem jutott! hanem egy fiatal ember. Én nem tudom, mit szeretett meg rajta? Elfogadom azt, hogy a szerelem vak s akkor lehetséges, hogy egy vak még egy anyósba is szerelmes lehet. Nevezük a szerelmes vakot Gyurinak. Gyuri szerelmet vallott a bus özvegy anyósának, mire ez szemét leslítve, így sipegett:

— Beszéljen a vőmmel.

Gyuri tehát beszélt Mitruval. Előadta, hogy az anyóst meglátni és megszeretni: egy perenek műve volt. A szerelem sötét verem, ő beleesett s csak a Mitru anyósa vagy a halál szabadítja meg. Minél fogva apósi bizalommal megkéri Mitrutól az anyósa kezét.

Őnök most azt hiszik, hogy Mitru felkiáltott:

— Kebelemre, édes apósom! Mennyi hozományt adjak az anyóssommal, hogy elröpíted, mint egy aeroplánt?

Tévedni méltóztatik. Mitru komoly férfi. Megbőkte a homlokát s kijelentette:

— Nem adom a mamát.

A szerelmes Gyuri nagyot nézett.

— Nem-e? Hát aztán miért nem?

— Egyszerűen azért, mert szeretem.

— ?

— Igen. Ó a házunknak a lelke. Reggel takarít, délelőtt főz — és micsoda pompásan főz! délután eljátszik a gyerekekkel s este elaltatja őket. Pompás asszony. Nem adom.

Gyurinak nagyot villant a szeme. Pompásan is főz? De már ezt nem hagyja annyiban.

— Édes Mitru. Én nem tudok az anyósod nélkül élni.

— Én sem.

— Add nekem az anyósodat!

— Soha!

Gyuriban merész elhatározás támadt.

— Ha nem adod ingyen, megveszem.

Azután nem szólt, de látszott, hogy az ajánlat gondolkodóba ejtette.

— Adok érte 10 frtot.

— Nem adom. Én az anyósomtól meg nem válok

— Adok huszat.

— Mondtam, hogy nem adom.

— Itt van ni, ki is fizetem azonnal az 50 frtot. Száz koronát.

— Nem adom.

— Hát tisse kő, itt van száz forint. De ez az ntolsó ára Adod vagy nem adod!

Mitru, a nemes szivű vő és házmester elmélnedni kezdett. Egy anyós csak egy anyós, de a száz forint mindig kétszáz korona Gyuri letette a pénzt az asztalra s már-már vissza akarta venni. Ekkor Mitru hirtelen határozott.

— Ne mondd, hogy rossz embered vagyok. Potom ár, nekem is többen van, de neked odaadnom barátságból kétszáz koronáért. Másnak a duplájáért sem adnám.

A kétszáz korona Mitru zsebébe, az anyós a derék Gyuri karjaiba vándorolt tegnapelőtt megtartot-

ták az esküvőt s még máig nem hallottuk, hogy a két napos boldog férj és após visszakérte volna a vejétől a kétszáz koronát.

Az eset óta állítólag többen megpróbálták a derék mintavő és mintaházmester, Mitru példáját követni. Kináltak anyósokat 200 koronáért, sőt beszerzési áron alul is Nem hallottuk azonban, hogy még egy vásár sikerült volna, úgy, hogy sokan a Mitru nagy anyósszerencséjében is kételkednek. A ki nem hiszi, járjon utána s meggyőződhetik róla, hogy egyszer volt olyan vásár is Váradon, a mikor eladtak egy anyóst 200 koronáért — azonnali sürgős szállításra.

*

Furfangos rablók.

Nagyon érdekes esetről értesít margittai tudósítónk, mely egy vasadi gazdával történt tegnap a margittai vásáron.

Két sipis csavargó ügyes csalafintasággal rászédte a hiszékeny gazdát, ki borjukat akart vásárolni a vásáron. Miután vele összebarátkoztak, kicsalták a vasadi atyafit a határban levő kukoricásba s ott nem mindennapi módon elrabolták tőle 240 korona pénzt, melyeket borju vásárlás céljából hozott magával.

Az eset a következő:

Vonca Sándor vasadi gazda elment a margittai vásárra, hogy ott borjukat vegyen. Reggeltől fogva járta a vásárt, de megfelelő borjukat nem talált. Amint ott bolyongott, hozzácsatlakozott *Lupucz István* és *Kristnicz György* csavargó. — Beszédbe elegyedtek a gazdával.

— Mi járatban van bátyám uram?

— Bgrjut kék vennem, — de nagyon drágállom.

Erre a két jómadár karonfogta az atyafit s igen udvariasan diskurálva vele, elmesélték, hogy tudnak ők egy gazdát, ki igen olcsón adná a borjut, mert nagyon kell most neki az aprópénz, nem tudja kifizetni egy nagyon sürgős tartozását s árverezni akaruk nála.

Megörült e jó hirnek Vonca Sándor s kérte a két derék embert, hogy vezessék el őt ahhoz a gazdához.

— Ott lesz az most a korcsmában, felelt a két jó madár. Így aztán a korcsmába mentek. A gazda természetesen nem volt az ivóban, mire újabb mesét találtak ki az ál barátok.

— Ha már itt vagyunk — szólt Vonca — igyunk egy pohár pálinkát s úgy menjünk a gazda lakására.

Ugy is tettek.

Mikor már kissé rózsás hangulatban volt a vasadi atyafi, elhagyták minhármán a korcsmát. *Lupucz István* az ajtónál előre sietett s az uton letette egy zacskóba kötött holmiját s kerülő uton ismét találkozott társaival.

Amint haladnak az uton, *Lupucz István* észreveszi az uton a zacskót. Színelte örömmel kapja fel s titokzatosan kabátja alá rejti.

— Mennyi pénzl!

Vonca Sándor kapzsiság által elragadtatva, azt hitte, hogy *Lupucz* tényleg egy zacskó pénzt talált, civakodni kezdett, hogy ő előbb vette észre a zacskót, tehát osztozni kell. No meg ők jóbarátok, hát osszák fel bármok között a talált vagyont, különben ő feljeleníti a dolgot.

Kristnicz György, ki a dolgot már előre megtárgyalta sipis társával, szintén követelte a felosztást.

Az így lépre vitt gazdát a két jómadár kivitte a határba, a kukorica földre s ott se szó, se beszéd leteperték a rászédett gazdát.

— Ide a pénzedet öreg, — szólt nevetve a két jómadár s elvéve a gazda 240 koronáját s a nála levő összes értéktárgyakat, vetkőztetni kezdték a rászédett *Voncát*. Hasztalan erőlködött, kiabált az öreg, nem maradt rajta semmi ruha, kivéve a bal lábán levő csizma.

Mikor ezzel elkészült a két rabló, szépen kerekét oldott. A megrémült gazda pedig úgy ahogy volt, rohant utánuk.

A faluban, a hova a két sipis szaladt, sikerült elfogni a mezitelen embernek a lakosság segítségével a két jómadarat.

Rögtön megjelent a csendőrség is s átadták a két furfangos rablót a főszolgabíró-ságnak.

Értesülésünk szerint ma délelőtt már a nagyváradai ügyészség fogházában fognak húsulni a jómadarak.

UJDONSÁGOK.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb meg-

újítani sziveskedjenek, nehogy a lap

szétküldésében e miatt akadály tör-

ténjék.

Szmrecsányi Pál püspök emléke Daróczon.

E hó 17-én lesz egy éve annak, hogy augusztus 8-án Sankt-Móritzban elhunyt áldott emlékü püspököknek a messze idegenből hazaszállított tetemét örök nyugalomra helyezék *Sáros-Daróczon*, szülőfalujában, a családi sírboltba. A boldogult püspök testvérei azóta elhatározták, hogy augusztus 8-án minden évben Daróczon kegyeletes emlékünnepet tartanak. Ez idén az első évfordulón kivételesen nem 8-án vasárnap, mikor gyászmisét tartani nem lehetett, de augusztus 17-én, a temetés évfordulóján lesz ez az emlékünnepe, mely családi ünnepnek jelentőségét a már elkészült és a templomban elhelyezett síremlék felavatása adja meg.

A síremlék *Zala Györgynek*, a kiváló mesternek egyik remek munkája. A szentélyt és a temp'om hajóját elválasztó diadalivnek széles jobboldali pillér sikkjába van elhelyezve a vele szemben levő szószék magasságában. A templom egész felszerelésével összhangzóan barokk módra hajlított, erőteljes formák alkotják a halvány rózsaszínű bazai márványból faragott konzolt és a rajta nyugvó fülkét, melyet tömör kereszt koronáz s két oldalán virág füzér díszít. A konzolra van helyezve a carrari márványból való mellszobor, s ki a boldogult főpásztort ismerte, nem fogja a művésztől megtagadhatni a teljes elismerést, hogy mily csodálatosan jellemző fejtartással és hasonlósággal volt képes őt megörökíteni, — holott az elhunyt püspök nem szánta rá magát sobasem arra, hogy művésznek üljön, s csak né-

Fürdői közönség figyelmébe!

Utazókosarak, bőröndök, kalapkoferok, fürdői ajándéktárgyak, üveg- és porcellántárgyak, esernyő- és sétatokok, harisnyák, övek, női kezításkák, nyakkendők, pénz-, szivar- és dobánytárcák, tajtékipák, gyermekjátékok állandóan alkalmi vételárért szerezhetők be.

FRISS ÉS TSA

KORONA ÉS FILLÉR BAZÁR

Nagyvárad Rákóci-ut

Telefon 130.

hány gyöngye fényképe után kellett a művészeknek dolgoznia.

Ezt az emléket fogja e hó 17-én az elhunytak testvére: *Semrécshy* Lajos felsz. püspök, egri segéd-püspök, felavatni, megelőző gyászmise után, a nagyszímu család körében.

A siremlék felirata megemlékezik két oly mozzanatról a boldogult püspök életéből, melyek a közte s a daróczi kedves falusi templom közötti vonatkozás bensőségét tanúsítják, mely templom sírboltjában ő maga kívánt végleg megpihenni. Az egyik 1869. szeptember 10-éről szól, amikor e templomban tartotta első szent miséjét, a másik 1885. július 26-án, a mikor ugyanott megáldotta szüleinek félszázados házasságát számos testvér és azok gyermekei körében.

A keddi emlékünnepre *Nagyváradról* elutazik *Brem* Lőrinc, a boldogult püspök udvari papja és *Eröss* Rezső püspökségi uradalmi jószágigazgató. A család e napra *Fetser* Antal püspök, káptalani helynököt és *Spett* Gyula apát-kanonokot is várta, kik azonban elfoglaltságuk miatt meg nem jelenhetnek.

* Nagy-Boldogasszony napja. A kath. egyház az Isten anyjának legnagyobb ünnepét, Mária menyemenetelének emlékét üli ma, vasárnap. A magyarországi katolikus egyháznak különösen nagy ünnepe ez, mióta első szent királyunk e napon ajánlotta fel országát Nagyasszonyunk oltalmába. Ez ünnepet őseink Nagy-Boldogasszonynak nevezték el. A templomokban felzug a fohász:

Boldogasszonyanyánk,
Régi nagy patrónánk . . .

s ima száll az Ur trónjához szeretett hazánkért. A mai ünnep alkalmából a székesegyházban az ünnepélyes nagy misét *Fetser* Antal felsz. püspök tartja s az Evangéliumnál szent beszéd lesz.

* A csendőr iskola építése. A csendőrtovábbképző iskola céljaira átbocsátott régi járványkórház átalakítása és az ott szükséges új épületek már befejezésükhöz közelednek. A régi barakkok csinosan, szépen át vannak alakítva, míg az ujoonan épített favázás nagy tantermekre az ablakokat és ajtókat rakják fel. Az egész telep nagyon jól néz ki és jó benyomást kelt a szemlélőre, különösen pompás beosztásánál fogva. Ha a végleges iskola létesül, ezek az épületek teljesen beválnak a katonai beszállásolás céljaira s a közönség megszabadul a katonatartás kellemetlenségeitől. A lakószobák mindenütt kellő beosztással, víz- és villamos vezetékekkel vannak ellátva; az ékezésre külön terem van berendezve, a tágas konyha mellett. A volt felügyelői lakás, kellő átalakítással, a parancsnok helyiségeül fog szolgálni. Hogy ily kényelmes, pompás helyiséget kap az iskola, első sorban, *Sebestha* Ottokár csendőrszázados gondoskodásának az érdeme, aki állandóan figyelemmel kísérte az építkezést. E hó 20-án már át adják az épületeket a csendőrség használatára.

* Mozgófényképek betiltása a szinkörben. Erdélyi Miklós szingazgató a sok vendégszereplés után látványossággal óhajt közönséget vonzani a nyári szinkörbe. Ha a nyári szinkör nem lenne elhibázva, az volna a legjobb mód a szinkör előadásainak vonzóvátételére, ha látványos dolgokat produkálna a

szintársulat. Erre azonban a szinkör nem alkalmas. A szingazgató ma, vasárnapra tüzte ki Deréki Antainak *Messina* romjai című darabját, amelynek egyik felvonásában mozgófényképekben mutatja be *Messina* rémes pusztulását. Valószínű azonban, hogy a szingazgató ezen terve akadályokba ütközik s aligha mutathatják be a különben érdekesnek ígérkező mozgófényképeket. Az első magyar általános biztosító társaság ugyanis átiratot intézett a városhoz, amely szerint az esetben, ha a szinkör előadások keretében mozgófényképeket mutatnak be, a szerződés értelmében ezen előadások tartamára a szinkör biztosítását felfüggeszti. A biztosító társaság ezen átirata szerint tehát ha ezen előadások idejében tűz ütne ki a szinkörben, a város nem nyerne kártérítést a biztosító társulattól. Ilyen körülmények között senki nem vállalhatja el a felelősséget, s *Bordé* Ferencz főjegyző, mint polgármester helyettes, a biztosító intézet átiratának vétele után felhívta a rendőrfőkapitányt, hogy amennyiben a szingazgató mozgófényképeket akar a szinkörben bemutatni, a tűzveszélyes előadást tiltsa be.

* Dr Vucskics Gyula gyásza. Lapunk felelős szerkesztőjét, dr *Vucskics* Gyula ujjvárosi esperes-plébánost mély gyász érte. Nővére, *Tiszárelis* Miláné szül. *Vucskics* Amália dolovai postamester nő tegnap este 11 órakor a haldoklók szentségeinek ismételt ájatos felvétele után 53 éves korában meghalt. A megboldogult évtizedek óta szívbajban szenvedett. Évek óta fiérénel, dr *Vucskics* Gyula esperes-plébánosnál talált betegségében gondos szerető ápolásra, azonban a leggyöngédebb és leggondosabb ápolás sem tudta megmenteni az életnek. Az utóbbi napokban gyötrő szívbaja erősebben jelentkezett, s a szenvedő asszony tegnap este Isten rendelésében megnyugodva visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése hétfőn délután fél 5 órakor lesz az ujjvárosi plébánia lakból.

* Szterényi Kalocsán. Kalocsáról táviratozzák: *Szterényi* József államtitkár *Micsok* Endre kereskedelemügyi osztálytanácsos kíséretében ma reggel Kalocsára érkezik a katolikus legényegylet negyedszázados jubileumi ünnepségeire és ezzel kapcsolatos iparkiallítás megnyitására. Reggel a kalocsai kaszinó kertjében diszgyűlés lesz. A megnyitó beszédet *Várossy* érsek fogja tartani. Diszgyűlés után *Szterényi* József államtitkár megnyitja a kiállítást. A kiállítási zsűri elnöke *Gaul* Károly technológiai iparmuzeumi igazgató, tagjai *Vig* Albert országos iparoktatási igazgató, dr *Soltész* Adolf országos iparegyesületi titkár, *Foerk* Ernő és *Petrovacz* Gyula felső építőipariskolai tanárok, továbbá *Bálint* Menyhért és *Kraszov* János ipar vándortanolyami szakellenőrök.

* Védekezés a kolera ellen. Oroszországban szedi áldozatait a kolera s nem lehetetlen, hogy egy napon csak arra ébredünk, miszerint a nyakunkon az ázsiai rém. A belügyminiszter az egész országra kiadta rendeletet a kolera behurcolásának meggátálása céljából. Nagyvárad város rendőrfőkapitányi hivatala szigorú rendeletet adott ki, hogy különösen a szemetet takarítsák a háztulajdonosok s nagy gondot fordítsanak az udvarok tisztántartására, mert ahol nem tesznek eleget ezen rendelkezésnek, a legszigorubb büntetéssel sújtják a háztulajdonosokat. A főkapitány helyettes most újabb rendeletet bocsátott ki, a

melyben utatja *Becsei* őrmestert, hogy a vasutállomásokhoz kirendelt rendőrökülönítményt utasítsa, hogy a vasuton érkező minden olyan egyént, akiről feltehető, hogy Oroszországból érkezett, ki kell kérdezni, honnét jött és kihez száll s a szállás azonnal bejelentendő; ha pedig nem tud felvilágosítást nyújtani, kihez jött, ellőállítandó s tiszti orvosilag megvizsgálandó. Szigoruan felhívja a főkapitány továbbá a kerületi biztosokat, hogy győződjenek meg, vajjon a köztisztaság és különösen a szemét kihordásra vonatkozólag előzőleg kiadott rendelet kellőleg végre lett-e hajtva s a mulasztó háztulajdonosokat megbüntetés végett jelentésük be.

* Új adópénztárnok Székelyhídon. A pénzügyminiszter a székelyhídi m. kir. adóhivatalhoz *Braz* János löcsei adóhivatali ellenőrt adóhivatali pénztárnokká nevezte ki.

* A fiumei bankrablás. Fiuméből táviratozzák: *Milos* József özvegye és gyermekei a Népbanktól nyugdíjat nem fognak kapni, mert *Milos* mindössze három éve állt még a bank szolgálatában s így nyugdíj jogosultsága nem volt még. Azonban *Milos* élete 20000 koronára biztosítva volt, az özvegynek is van vagy 150 ezer koronát érő vagyona, s így rólu gondoskodva van. Budapestén tegnap délelőtt hallgatták ki özvegy *Kovács* Gyulánét; a fiumei bankrablók volt budapesti főbőrőljét, aki azonban semmi felvilágosítást adni nem tudott. A fiumei rendőrség átkutatta a zágrábi vasuti vonalat, de minden eredmény nélkül. A Sopronban elfogott két orosz zsidó felől a vizsgálat csak ezután fog közelebbi adatokat nyújthatni, mert a soproni rendőrség a bankrablók fényképeit és egyéb adatokat ezután fogja megkapni a budapesti rendőrségtől.

* Vonat összeütközés. Tegnap reggel a Nagyváradról a hajnali 2 óra 40 perckor induló belényes-vaskóhi személyvonat *Nyárló* állomáson összeütközött egy tehervonattal. A két vonat ellenkező irányban, egymásmellett levő sínpáron haladt. A tehervonat kocsjai annyira tul voltak rakva hosszu fa gerendákkal, hogy egymás mellett nem tudott elhaladni a két vonat. A személyvonat két kocsját majdnem darabokra törték a messze kinyuló gerendák. A vonat természetesen kisiklott. Mivel azonban kevés utas volt a vonaton, sebesülés nem történt.

* Halál a vadászaton. Nagykarolyból táviratozzák: *Kelcz* Vince honvédszázados *Lipót* Szalvátor főherceget vadászatra hívta rozgonyi birtokára. A vadászat megindult s a százados erdőörét elküldöttevalamiért. Mire az erdőör vissza jött, a századost halva találta egy szénaboglya tövébe. Temetése vasárnap lesz *Kassán*. A temetésen *Lipót* Szalvátor főherceg is részt fog venni.

* Vizbefult fürdés közben. Pocsajról jelenti tudósítónk: *Balázs* Mihály pocsaji lakosnak hasonló nevű 13 éves fia néhány pajtásával, lement péntek délután fürödni. Nagy nyári melegben a falusi gyerkőcök nem találhatnak jobb időtöltést a fürdésnél. *Vigan* lubickoltak játszadoztak a szellőtől fodros hullámokban. A nap tányérja mindig ferdébben-ferdében bocsájtotta sugarait az egészségtől duzzadó, piros gyermekarcokra. Ezek nem is sejtették, hogy mire a sugarak eltűnnek a nyugati látáhatáron, egyik játszópajtásuk szive megszűnik dobogni. Fürdés közben *Balázs* Mihály epilepsiában szenvedő gyermeket elővette betegsége. Pajtásai abban a hiszemben, hogy játszadozik, nem siettek segítségére. Később, midőn látták, hogy víz alá merül és nem jön fel, rémülten siettek mentésére. Ekkor már késő volt, a sok víztől fejpuffadt testtel, az ijedségtől sápadt arccal, de már élet nélkül tűnt fel a hullámok tetején.

* **30 lopást követett el.** Margittáról jelenti tudósítónk, hogy az ottani rendőrség tegnap lopáson érte Módi Ferenc 16 éves suhancot. A tolvajt átadták a csendőrségnek, hol vallatásra fogták. Vallatás közben a fiatal suhanc a csendőrségnek, mintegy 30 lopást ismert be. A csendőrség a fiatal, de már is oly romlott suhancot átadta a margittai kir. járásbírósnak.

* **Tanítójelöltek figyelmébe!** A nagyváradai kir. róm. kath. tanítóképző intézet négy évfolyamáról a következő tudnivalókat közli az igazgatóság. Szept. 2-án délelőtt 8—12-ig lesznek a javítóvizsgálatok; délután az I. évfolyamra fölveendők zenei hallásának megvizsgálása. A beiratások 3. és 4-én lesznek, 5-én Veni Sancte, 6-án pedig megkezdődnek a rendes előadások. Az I. évfolyamra iratkozók a következő okmányokat tartoznak bemutatni: keresztlevelüket, a középiskola IV. osztályáról szóló bizonyítványt, orvosi és újraoltási bizonyítványt. Könyvjegyzéket a beiratás alkalmával kap minden növendék, s az azon jegyzett könyveket tartozik egy héten belül felmutatni az osztályfőnök előtt.

* **Koszt és szállásadók figyelmébe!** Azon koszt és szállásadók, kik tanítójelölteket hajlandók elfogadni, jelentsék szándékukat a tanítóképző igazgatóságánál Csengery-utca 2. szám alatt. Ugy az illető háziakra, mint a jelöltekre nézve kívánatos, hogy a szállásra, vagy teljes ellátásra elfogadott külön szobában nyerjen elhelyezést s általában zavartalanul végezhesse teendőit. Az illető koszt és szállásadókkal az iskolai év elején közli az igazgatóság a jelöltek úján nyomtatványban az intézet fegyelmi szabályait tudomásulvétel és mihezértartás végett.

* **Minta iskola.** A nagyváradai kir. róm. kath. tanítóképzővel kapcsolatban az új iskolai év folyamán új elemi fiú iskola nyílik meg. Az új népiskola a tanítóképző gyakorló iskolájával szolgál s mind a 6. osztálya egyszerre nyílik meg szeptember havában. A beiratás 3-án és 4-én délelőtt 8—12-ig történik Csengery-utca 2. szám alatt. Az I. osztályba iratkozó növendéknél szükséges az illető keresztelési jegye, a többi osztályoknál iskolai bizonyítványa. Az új gyakorló iskola 6. osztályába összesen 40, egészséges és ép testű gyermek iratható be. Az iskolában használandó könyvekről a beiratkozásnál kapnak jegyzéket ez érdekeltek.

x **Az Európa-szállodában** minden délután 4 órától zene, melyet Ponta Kálmán jó szólólista kitűnő zenekara szolgáltat. Ugyanott elsőrangú mozgófénykép előadás van minden este, belépődíj nélkül. A mai műsor a következő: Költőn fel 7 órakor (bohózat). A kalandornő (megható). Hackenshmiedt birkózása (sport). A herceg mint udvari bolond (komikus). Romeó és Julia (500 mtr. dráma). Az anyós képe (komikus).

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Vasárnap: délután Tatárjárás, este Messina romjai.

Hétfő: Messina romjai.

Kedd: Varázskeringő.

Szerda: Göröggrabszolga.

Csütörtök: Milliárdos kisasszony. (Horti Sándor fellépte.)

Péntek: délután Szökött katona, este Tatárjárás. (Horti Sándor fellépte.)

Szombat: Kék egér. (Horti Sándor fellépte.)

Vasárnap: délután Erdészleány, este Fenyerekek.

Tatárjárás. Ma délután játszik ebben a szezonban utoljára délután a tatárjárást félhelyárak mellett. Pénteken este ismét a Tatárjárást adják.

Messina romjai. A modern idők legemlékezetesebb eseménye — a messinai katasztrófa — alkotja a milieut abban a szép drámában, amelyet ma este játszanak az arénában. Deréki Antalnak nem az első munkája már ez amely a közönség tetszésére pályázik. Deréki Antal, mint éveken át működő színészember igen jól ismeri azokat a fogásokat, amelyekkel a színpadi hatást lehet elérni. Messina romjai is olyan dráma, amely felvonásról felvonásra fokozódó hatást ér el. Egy olasz család története van benne! sok színnel, elevenéggel s színpadi invencióval. A darab negyedik felvonását az ügyes rendezés teszi még hatásosabbá. Azok a mozgóképek, melyeket az igazgató az ötödik felvonásban akart bemutatni, a városi hatóság tilalma miatt elmaradnak s így a darab a maga zavartalan egészében fogja a közönséget szórakoztatni.

Horti Sándor vendégszereplése. Csütörtökön három estére terjedő vendégszereplését kezdi meg Nagyváradon Horti Sándor, a kolozsvári közönség kedvelt komikusa. Horti Sándor több ízben lépett már föl Nagyváradon s ügyes játékával, egyéni alakításával igazán meleg elismerést vívott ki. Csütörtökön a Milliárdos kisasszony, pénteken a Tatárjárás és szombaton a Kék egér c. darabokban lép fel.

IRODALOM.

☒ **Élet.** A katolikus családok kedvelt szépirodalmi lapjának 33. füzetje a következő érdekes tartalommal jelent meg: Margitay Ernő: Nemzeti erő. Karafiádes János: Emlékek. De monkos István: Az új prior. Nantilus: Amerika. Zsoldos László: Gyógyóka. Kovács Jenő: Carraró. Lőrinczy György: Kulturál kulturál! Jászay Horváth Elemér: Könyvek. Fogarrazo: Mályasi. Vampo: Két titkos hatalom. Nyári bemutatók. Akkordok. Az élet.

MULATSÁG.

* **A 48-as Népkör táncestélye.** A Nagyváradai 48-as népkör 1909. évi augusztus hó 15-én (vasárnap) szükségleteinek és könyvtár alapja javára a Sport-téren (Rhédey-kert) házi táncvigalmat rendez. Belépti-díj: Személy-jegy 2 korona. Család-jegy (3 személyre) 3 korona. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. A mulatság kezdete 8 órakor.

TÁVIRATOK.

A készülő háború.

Berlin, augusztus 14. Konstantinápolyból jelentik: A négy krétai védő hatalom tegnap értesítette a portát, hogy a görög lobogót Krétán azonnal bevonják, de egyidejűleg azt kívánták a portától, hogy a török flotta, ha az égei tengerben utakat tesz, a krétai vizeken ne jelenjen meg.

Athen, augusztus 14. Itt hirtel jár, hogy Görögország válasza a Törökország tegnap átnyújtott jegyzékére úgy fog szólni, hogy Poroszország nincs feljogosítva arra, hogy a Krétában időző volt görög tisztet visszahívja, mert ezeket egy külön törvény alapján már három év előtt kitörték a görög hadsereg

lisztáiból és így a védőhatalmak do'ga, hogy a tiszték Kréta szigetén maradjanak-e vagy nem, határozzon. Macedóniát és Epirust illetőleg pedig a jelenlegi görög miniszterelnök rövid hivatali működése alatt úgy írásban, mint élőszóval már háromszor kijelentette, hogy a Macedóniában és Epirusban időző görög tisztet már visszahívták és hogy a pan-hellén üzemekben való részvételről mindenféleképpen tartózkodjanak.

Garázdálkodó cseh-lengyel kirándulók.

Alsókubin, augusztus 14. Bolhora nevű tátrai fürdőhelyen egy cseh lengyel kirándulók-ból álló társaság tegnap ittas állapotban nagy bozrányt okozott. A fürdőközönséget megtámadták és az ottani postakézbesítőt csaknem félholtra verték. A bolhorai csendőrség az egész társaságot letartóztatta.

A svédországi munkássztrájk.

Stokholm, aug. 14. Néhány lap ma is hirdeti, hogy az általános sztrájk teljesen kudarcot vallott és ennek bizonyosságául említi, hogy sok helyütt ismét megindult a munka, de ezek a hírek nem felelnek meg a valóságnak. A tény az, hogy csak nagyon kevés munkás dolgozik és a sztrájkolók el vannak tőkélve a bérharcot végigvívni. Ország-szerte gyülekeznek a sztrájkolók és hangulatuk fölülte lelkes.

Izgága tótok,

Alsókubin, augusztus 14. Az árvamegyei Turdossin nagyközségben husvét vasárnapján néhány tót izgató, azt gondolva, hogy a kórusban magyar nyelven énekelnek, lármát csapott, sőt a segédlelkészt ököllel megfenyegette. A trstenai kir. büntető járásbírósnak ma hozott ítéletet a templomháborgatók ügyében és Iszakra Antal tót agitátort tíz napi elzárásra és negyven korona pénzbüntetésre ítélte. A többi vádlottat, bizonyítékok hiányában, felementették.

Dr. VUCSEKICS GYULA.

NYILTTÉR.

Az első nagyváradai államilag és városilag segélyezett Nőiiparisiskolában a beiratások folyó hó 15-én

: : kezdődnek : :

Beiratási díj 2 korona.

Tandij egy félévre 50 korona.

! Tandij havonta is fizethető !

Bennlakók felvétetnek.

Értekezhetni lehet délelőtt 9—11 óráig és délután 3—5-ig. Schlauch-tér 10. sz.

Tarjan Jánosné
tulajd. igazgatónő.

Budó Jánosné
helyettes.

APRÓHIRDETÉSEK.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűből 8 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Apróhirdetések felvételnek a kiadóhivatalban: Szilágyi Dezső-utca 5 szám. Telefon szám 263.

Németül játszva

megtanulni vágyók küldjék címüket a kiadóhivatalba. A világhírű Berlitz-módszer szerint mindenki németül beszélni, írni, legrövidebb idő alatt és perfektil megtanul.

Eladó ház.

Kert-utca 5 számú Bölcsőde-utca 11 számú házak olcsón eladók. Értekezni Kert-utca 5.

Shuttlewort 4 lóerejű

cséplőkészlet új 12 hétig volt üzemben 8 lóerejű teljesen javított cséplőkészlet. 8 ló erejű használt üzemképes Loemobil eladók **Kugler és Andreyi Nagyvárad.**

Fudally Bálint

készít papi, katonai, diszmagyar, sport és mindenemű urali divat ruhákat. Lakása Sal Ferenc-u. 14 a.

Weisz Izsó

bádogos és vízvezeték be rendező, elvállal új munkát és javításokat. Kolozsvári-utca 17.

Lakás

keresőknek ajánljuk próbálkozzanak meg a Tiszán-tul apróhirdetéseivel.

Legszebb

kivitelű nyomtatványokat a Szent László-nyomda készít. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca.

Elegansan

csak az járhat aki Körösi úri szabónál dolgoztat. Körözs-utca 44.

Szives

figyelmébe ajánljuk vegyi tisztító és ruhafestő intőzetünket öltönyök, női ruhák, selyem blousok, batizt ruhák, függönyök stb. tökéletes és gyors tisztítására vagy festésére. Gyász esetben ruhák soronkívül festetnek feketére. A tisztított ruhák kívánatra kijavítatnak. Varg és Nagy műfestészeti és vegyszeti mosóintézete Nagyvárad, Szent János-utca 48. Üzlet: Fekete Sas épület. Passage 26-b. Gyűjtő telepek: Teleki-u. 24. sz. a. Hönig Albert. Színház-u. 4. sz. a. Székely Imre.

Fontos mindenkinek

tudni, hogy üvegezést, kerpámázást legolcsóbb árban **Goldberger üveg és porcellán kereskedő** készít. Ugyanott egy puld eladó. Tanulók felvételnek Teleki-utca Weisz Károly-ház (Joó Lajos mellett.)

Kávémérés.

Van szerencsém a nagy érdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Kossuth-utca 8 szám alatt kávémerést nyitottam. Naponta friss uradalmi tej és tejtermékek. Kis kávé 7 kr., nagy kávé 9 kr. Helybeli és vidéki lapok.

Grünfeld Jozefia

női ruhatermét Körözs-u. 17 szám alá helyezte át.

Lőrinc Lajos

kárpitos Nagyvárad Kolozsvári-utca 30. Elvállal a szakmába vágó mindenemű új munkát és javításokat.

Kauczil és Széles

műbutor asztalosok Körözs-utca 9. Jutányos árban készítenek háló és ebédlő szoba berendezéseket.

Cimbalmot

(pedálosat) keresek megvételre. Cím a kiadóba

Tanuó

felvétetik Benkő könyvkereskedőnél Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Petheő Zsigmond

mázoló lakása: Uri-utca 29. sz. Telefon szám. 875

Gazdasági gépek,

gőzmotorok, gáz, petroleum, benzín, nyersolaj, szívógáz-motorok és malomberendezések gyárilag javítottak és felszereltetnek. — Nagyvárad, Kolozsvári-u. 29-43. Debreczeni Lajos gépjavitó műhelyében.

Figyelem!!

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy kert-helyiségem megnyit. Jónás Péter vendéglős Nagyvárad-Velence pályaudvar.

„Egyetértés“

kávéház. Egész éjjel nyitva. Mindennap cigányzene. — Női kiszolgálás. Kifogástalan italok.

Három

Pallas-Lexikon, teljes 18 kötet olcsón eladó **BENKŐ** antiquariumában Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Fodrászterem.

Figyelmes kiszolgálás, polgári árak, havi és jegybérlet. **Orenstein Izidor** Szacsvai-utca 24.

Kiadó

Lukács György-u. 33. sz. 4 szobás utcai lakás előszobával mellékhelyiségekkel azonnal. Esetleg ezen ház eladó.

Eadó

egy jó karban levő gondonka 50 koronáért, ugyanott egy régi mester gondonka 200 koronáért. Cím a kiadóban.

Vörösbör!

Nyáron a legkellemesebb ital; Literje 32 krajcár **Mertznél, Körös-utca.**

Kiadók

üzlethelyiségek ujonan alakítva, fűszerkereskedőnek vagy iparosoknak alkalmas. Szt. János-u. 4.

Egy

egészen új amerikai rendszerű 4 oktávós 3 változatú harmonium olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban.

MOSKOVITS

anatomiai cipők a legjobbak.

Tanonc

felvétetik Körösi János férfi szabónál Körös-u. 44.

Finom

cukrász sütemények, fagyalt és jegeskávé: **Kovács** Endre cukrászdájában Szt. László-tér 12.

Eladó

Szigligeti-utcán a 6. sz. ház.

Kalapok

a legjobb minőségben és a legdivatosabb formákban **Reichard** áruházában kaphatók.

Kepes Elek

orvosi kötszerész és keztűs, Nagyvárad, Sas-szálloda. (Passage.) Készíték saját műhelyében a legkomplikáltabb sérvekre kitűnő sérvkötőket továbbá haskötőket, gummi harisnyákat, egyes tartókat, betegápolási cikkeket és minden e szakmába vágó munkákat a legjutányosabb árban, jótállás mellett. — Szarvasbőr-lepedőket és vánkosokat, valamint mindennemű másféle szarvasbőr-munkákat is készít a legjobb kivitelben. Késztyű tisztítást és mindennemű javítást is felvállalok. Nők és férfiak részére külön próba-terem.

Bártfai cukrász.

Fő-u. Gerlicsi-ház. május 1-től kitűnő fagyaltot és jeges kávé készit naponta változatosan. Ugyan ott tisztán és tea vajból készült tészta és torták kaphatók darabonként 8 fillér Minden e szakba vágó megrendelést a legjutányo

Öreg hegedű

kitűnő hangu hatvan koronáért eladó. Cím a kiadóban.

Belépési felhívás

a VII. évtársulatba.

A Belvárosi Takarékpénztár kebelében Nagyváradon alakult **Belvárosi Takaréék és Hitelszövetkezet** július elsején 7-ik évtársulata megnyit. Mindenki tetszésszerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 20 fillér fizetendő, melynek összege a három év elteltével a felmerülendő haszonnal együtt log ez üzletrészeseknek visszafizettetni.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani s a tagok hitelgényeit kielégíteni. Szövetkezetünk tehát amellyel, hogy a *takarékosság ügyét szolgálja*, tagjainak betétek négyötöd része erejéig kölcsönt is nyújt

Vidéki tagok a heti befizetéseket postai befizetési — lapok után teljesíthetik.

Felvételi díj üzletrészenként 10 fillér s az első heti befizetés után mindenki megkapja a saját nevére kiállított betéti könyvecskét.

Szövetkezetünk igen tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik szövetkezetünknek tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti helyiségünkben (Rákóczi-ut Barts, Óvári palota) bármikor jelentkezni sziveskedjenek.

A Belvárosi Takaréék és Hitelszövetkezet igazgatósága.

Szülők figyelmébe!

Chrisztoné Dús Ilona

tulajdonát képező hatóságilag engedélyezett **háztartási iskolában** (Rákóczi ut 15.) folyó hó 15-étől az ugyancsak hat. eng.

kézimunka tanfolyam is

megnyitott, szakavatott, okleveles tanítónők vezetése mellett, **melyre növendékek felvétetnek.** A tandíj igen mérsékelt. El-sajátíthatók az összes

női kézimunkák

valamint felsőruha és fehérnemű

szabás és varrás.

Növendékek felvétetnek a

főző-tanfolyamra

is a szünidőre, kik csekély havi tandíj mellett a legfinomabb sütemények, cukorkák, sütek, pástétomok, krémek, gyümölcs befőzések készítését is kényelmesen elsajátíthatják.

Vidéki növendékek

bentlakásra elfogadtatnak. Az intézetben igazi családi felügyelet és gondozásban részesülnek.

Felvilágosítást nyújt

az igazgatónő.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 15. sz.

Herczeg-féle

INTERNATUS

Tisza-Kálmán-tér 3. sz. (Tisza-ház.)

Bennlakó és bejáró **gimnáziumi-, reál- és polgári** iskolai

magán-tanulók

és

rendes tanulók

:: részére. ::

Elsőrendű szaktanerek. Egyéni oktatás. Lelkiismeretes támogatás, pontos ellenőzés a tanulmányokban és a mindennapi leckék elvégzésében. Önálló munkára való szoktatás. Állandó, gondos felügyelet, Mérsékelt díjazás. Különbözeti és potvizsgákra való gyors előkészítés. Zeneoktatás. Modern nyelvkurzusok, felnőttek számára is az esti órákban.

Értekezhetni: d. e. 8—12-ig
d. u. 2—5-ig.

Tisza Kálmán-tér 3. sz. (Tisza-ház.)

SZABÓ JÁNOS

uri divat szabó és egyenruha készítőnél
a legdivatosabb szövetek dus választékban vannak főhalmazva.

Modern szabás. Izléses munka.

Fő-utca, (Gerliczy-palota)

Tanuló felvétetik.

Biró István

cipész mestsr

Nagyvárad, Nagyteleky-utca 38. sz.

Készít mérték után uri és női cipőket, kifogástalan szabásukat. És egyéves önkéntes uraknak minden fegyvernemhez cipőt, csizmát előírás szerint legjutányosabban.

Olcso árak! Pontos munka!

Alapított 1889-ben. Alapított 1889-ben

Berkes Bertalan

Nagyvárad, Zöldfa-utca 21. sz. a

TELEFON 180. TELEFON 180

A tisztaság kedvelők szives figyelmébe ajánlom »Emke« parquette és padló fenyőáram, kerti butor festékeim minden féle színben brundinom, butor, réz és ezüst tisztító szereim és cipőcrémem nevemet 20 év óta elismert pontos kiszolgálásban és olcsó árban részesítem.

!! Kérem címemre ügyelni. !!

Vas és rézbutorok

Rézdiszes vaságyak, gyermek ágyak, mosdóasztalok, sodrony ágy betétek a legszébb kivitelben, — helyszűke miatt a legolcsóbb árban kaphatók

Kohn Adolf

vaskereskedőnél

Nagyvárad, Kossuth-u. 10.

Képes levelező-lapot

csak

Benkő

antiquariumában lehet igazán nagy választékban kapni
Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Herczegh Zoltán

asztalos, Szalárdi-utca 17 ik szám.
(közel az EMKE palotához.)

Elvállal egy egyes butordarabok, mint egész lakberendezések készítését a legegyszerűbbtől művészi kivitelig. Műipari tervek jutányosan készíttetnek.

ANTIK BUTOROK

javitását és tisztítását szintén elvállalom, úgy a szokásos kivitelben, mint saját találmányu törv. védett fényezéssel, mely minden létező fényezést, (politurózást) lényegesen felülmul. Teljesen vízálló mattolás (matt butor fényezés) egyedüli készítője Magyarországon. — Mintákkal és részletes felvilágosítással készséggel szolgálók.

Közgazdasági Bank Részv.-társ.
Nagyvárad, Teleky-utca 10 szám

Telefon 742 sz. Postatakarékpénztár 20161 sz.

Betétek után tiszta

5% kamatot fizet.

MEGLEPŐ SZINTE CSODÁLATOS GYÓGYEREDMÉNYEKA

APTAMÁSI

LITHIUM-GYÓGYVIZ-

zel gyomor, vese-hólyagés bélbántalmaknál valamint asthma, bronchiale, köszvény és húgysavas diathesis eseteiben.

Kaplaté Wurst József fűszer, cserépi- és ásványvíz kereskedésén N. Várzd, Rákóczi-ut 7. sz.

MAGYAR BANK

Részvénytársaság NAGYVÁRADON Fekete-Sas palota

ALAPTŐKE

1,000.000 korona

Elfogad betéteket,
Előlege: ad értékpapírokra,
Elfogad letéteket őrzésre,
Leszámitol váltókat,

Törlesztéses (amortisatis)
: jelzálogkölesönöket:
engedélyez házakra és vidéki birtokokra.

**A Nagyváradi Sörfözde „Bihar”
söracsarnoka.
Kossuth-utca Füchsl-palota.**

Van szerencsém a nagyérdemű közön-
séget értesíteni, hogy külföldi példa szerint
à la couvert étkezést
rendezek be a mai naptól fogva.

1 ebéd 1 K. 10 f.

étlap szerint **3 tál ételből**; leves, főze-
lék és sültből álló. Ugyiszintén

1 vacsora 70 f.,

melyek jóságra és finomságra egyik leg-
hirnevesebb konyha által sem lesznek
felülmulva.

Versenyzek a leghirnevesebb és lefino-
mabb fővárosi konyhakkal.

Nagyváradi sör gyári kimérésben.
Legfinomabb nagyváradi és érmelléki borok.

Számos látogatást kér kiváló tisztelettel

Popovits Sándor,
üzletvezető.

EUROPÁ

nagyszálloda

Nagyváradi, Rákóczi-ut.

Tulajdonos: **Fülöp István.**

Szigoruan szolid családi mulatóhely.
Nagyváradi legszebb — vadregényes
kertje a hegy tővében. Minden este
elsőrangú mozgófénykép előadás. *Ki-
zárólag saját szüretelésű borok* Fris-
sen csapolt kőbányai sör. Estéként
cigány zene. Kifogástalan magyar
konyha. Polgári árak.

Tisztelettel hozom a nagyérdemű
helybeli és vidéki közönség becses
tudomására, hogy

Nagyváradon, a Rákóczi-ut 3. sz. a.

**Weinstock-féle óra, látszer és
fényképező cikkek üzletet**

átvettem, melyben ezen áruk nagy
választékát raktáron tartom és azo-
kat jóállás mellett pontosan javítom.
Főökrekvésem, hogy a mélyen tisz-
telt közönség bizalmát kiérdemljem,
miért is becses partfogást kérve va-
gyok mély tisztelettel

PETRI ÁRPÁD

órásmeister, látszerész és műszerész.
«KODAK» gépek és filmek kizáró-
lagos raktára Nagyváradi és Bihar-
megye részére.

Tavaszi fűződivat 1909-re

A m. tisztelt hölgyközönség b. figyel-
mébe ajánlom előnyösen ismert mellfűző
üzletemet, hol a fűző **párisi és bécsi**
modellek szerint készül. A legkényelme-
sebb, a legdivatosabb fűzők kizárólag csakis

IZSÁK LIDIA

üzletében rendelhetők meg.

Raktáron tartok **fűzőket** nagy vá-
lasztékban **3 koronától feljebb**. Fűzők
alakítása és tisztítások olcsón és pontosan
eszközöltetnek. Szíves meghívásra szemé-
lyesen jelenek meg. Nagybecsű partfogását
kérve maradtam

Izsák Lidia

párisi és bécsi mellfűző specialista üzlete

Nagy Sándor-utca 1. sz. a.

Szolid árak! Külön próbaterelem!

Hirdetések

felvételnek

a kiadóhivatalban.

Kecskeméthy István

term e, söracsarnoka, kavéháza, legszebb
kerthelyisége **NAGYVÁRAD, KERT-UTCA.**

Naponta frissen csapolt sör, saját termésű
:: tisztán kezelt hegyi borok ::

Társas ebédek, vacsorák, vagy lakomák
étlap szerint, vagy megállapított árak mel-
lett elfogadtatnak.

Abonensek elfogadtatnak mérsékelt árak
mellett

*Egyben van szerencsém a vidéki
utazó közönség szíves figyelmét
felhívni, hogy vendég szobáimat
ujjonnan berendeztem és tisztán-
tartására különös gondot fordítok.
Ugyiszintén a szállóhely olcsó
ár mellett szíves rendelkezésre áll.*

*Hol szórakozunk esténként? csak is a
NEMZETI SZALLODA hívós és kel-
lemes kerthelyiségében, hol minden este
mozgófénykép előadások tartatnak ci-
gány zené mellett. Minden második
nap teljesen új műsor.*

Számos látogatást kér tisztelettel

KECSKEMÉTHY ISTVÁN

a Nemzeti Szálloda bérlője.

MINDENNEMŰ

BUTOROK

háló- ebédő- és szalon beren-
dezések a legsolidabb kivitel-
ben a részlet üzlet megszűnte-
tése folytán **legolcsóbban**
:: vásárolhatók

Stern Vilmos

kárpites és bútortüzetében

Nagyváradi, Nagypiac-tér, (Óvári-ház)

Pénz.

Olcso

töketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósít, ugyiszintén régi
drágább kamatu kölcsönöket kicserél,
convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Hazak, szőlők, földbirtokok

örök árban való **adás-vételét** vagy
bérlését a legsikeresebb eredmén-
nyel közvetít.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financiroza.

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár,
bankbizományi és hitelforgalmi iroda
Nagyváradi, Mészáros-utca.

Telefon szám **424.**

Csak a hölgyeket érdekli,

hogy hosszú éveken külföldön vol-
tam és tanulmányutam befejezte után

Nagyváradon,

Arany János-utca 2. szám

alatt női ruhaszalont nyitottam.

Készítek modern princess-ruhákat,
angol kosztümöket, iziéses toalet-
teket, stb. stb.

Kitünő kifogástalan szabás.

Rendkívül olcsó árak.

:: Egyetlen kísérlet meggyőz mindenkit. ::

A hölgyközönség partfogását kéri kiváló tisztelettel

Heller Jakab.

Uj üveges üzlet.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Nagyváradon Hant Frigyes cégnél **11 évi praksisom után** új épület-üvegezési és képkeretezési üzletemet **Olaszi, Szt. János u. 2. Grám-házban**

megnyitottam.

Fő törekvésem, hogy a n. é. közönséget tartós munkámmal és szolid kiszolgálással megnyerjem. — Épület-üvegezési és képkeretezési a legnagyobb pontossággal teljesítem, üvegporcellán, konyha edényeket jutányos árban szolgáltok. A n. é. közönség pártfogását kérve mély tisztelettel:

Dobó (Dluhopolszky) Alajos.

Flonta Mihály

építő vállalkozó

Telep és iroda **Pereces-utca 9.**

Elvállal: templom, iskola, körjegyzőség és mindennemű magán-épület tervezését és építését. Cement gyártmányok állandóan vannak raktáron, megrendelések elfogadhatnak.

Állandó műsirkő raktár.

Költségvetéssel készséggel szolgál.

A legmegbízhatóbb arcápolószer a seplő és májfolt ellenes

Lilium-Krém

szappan és puder.

Ára 1—1 korona.

Ára 1—1 korona

Kapható:

„Arany-Sas” gyógyszer-tárában
Nagyváradon, Szent László-tér.

Gyászoló közönség figyelmébe!

Mindennemű bel- és külföldi márvány, granit és syenit **sirköveket** a legjutányosabban

Edelstein Sámuel

sirkőraktárában

Rákóczi-ut (Fő-utca) 11. szám.

Moskovits-palotában szerezhető be.

Van szerencsém értesíteni az előkelő hölgyközönséget, hogy angol és francia

női divat termemben

a legújabb angol és francia modell és speciális szabás szerint készítek

modern princzesz-ruhákat

elismert szép **angol kosztümöket**, és **izléses toalett-eket** stb.

Nagy gond van fordítva arra, hogy az idej modern divattal haladva a legkényesebb igényeknek is megfeleljek. Számtalan elismerés. Elvem: divatfejlesztés, szolid árak.

B. meghívásra elsőrendű divatlapokkal teszem tiszteletemet, esetleg vidékre is.

Számos pártfogást kérve,

mély tisztelettel:

VALENTIN J. női szabó

Ezredévi Emlék-tér 18. sz. a.

Házbontásból kikerülő anyagok

a

Moskovits cipőgyárban

eladók.

Értekezhetni e hó 24-ig a gyár irodában.

«**MAGYAR TAKARÉKSZÖVETKEZET**»

NAGYVÁRAD.

Fekete Sas Palota, a «Magyar Bank» helyiségében.

1909. július 1-én nyílik meg a harmadik évtársulat, mely három évig tart. A belépő tag hetenkint 20 fillért fizet be egy üzletrész után.

Az első- és második évtársulatban 12.000 üzletrész van jegyezve.

A három év eltelté után a tag a befizetett tőkét és a ráeső nyereséményrészt készpénzben megkapja.

A szövetkezet tagjai kezes nélkül kapnak kölcsönt.

Befizetett összegük négyötöd részét bármikor kivethetik.

Egyszeri használat meggyőző mindenkit, hogy a

Gyöngy

Szinszappan

minden vízben, akár meleg, vagy hideg, kemény vagy lágy, gyorsan és erősen habzik; könnyen hatol a szövetbe, MEGLEPŐ GYORSAN OLDJA A SZENNYET, anélkül, hogy a szövetnek legkevésbé is ártalmára volna, teljesen tiszta és ment maróanyagoktól.

Csodálatos tisztító erejét a nyers anyagok leggondosabb kiválasztásának köszönheti.

A Gyöngy

Szinszappan

míndig egyenlő minőségben lesz elő-
álitva.

Használata minden tisztítási célra és mindennemű mosáshoz a leg-
kiadósabb.

A Gyöngy

Szinszappan

minden háztartásban jelentékenyen
megtakarít IDŐT, MUNKÁT és PÉNZT.

A Gyöngy

Szinszappan

a mosószappanok királya.

Elsőrendű magyar gyártmány

Készíti a

Magyar Zsirművek r. t.

Nagyváradon,

melynek városi raktárában (Zöldfa-
utca) ezenkívül a mosószappanok
minden faja (debreceni, szegedi,
csont, márvány, legfinomabb beretva-
szappan stb.) valamint KÓKUSZIZSR,
CSŐ és LEVESTÉSZTÁK a legkisebb
mennyiség vételénél is EREDETI
GYÁRI ÁRON KAPHATÓK.

Partoljuk a helyi ipart!

Tanulók felvételnek

Telefon 491. szám

Eredeti saját gyártmányu ESSLINGENI FAREDŐNYÖK

Acéllemez görredőnyök, vasszerkezeti munkák, vasrácsok,
tűzhelyek, sirkerítések, csavarárúk, épület vasalások stb.

kizárólag **Szántó Dezső** mű- és épület lakatosnál
Szent János-utca 25. szám ■ Versenyképes árajánlattal szívesen szolgálók.

Partoljuka helyi ipart

Tanulók felvételnek.

Telefon 491. szám

Kalap virágok

a legfinomabb kivitelben, valódi francia rózsák a legszebb színekben, valamint präparált pálmák, disznóvények és menyasszonyi koszorúk mélyen leszállított árban kaphatók Kapucinus-utca 5. sz. alatt. Régi virágok festését és frissítését jutányos áron eszközli: **REICH** :: IRMA, művirágkészítő. ::

FOGAKAT

ép gyökerek bennhagyásával, művészi kivitelben szápadlás nélkül is készít **kitűnő hirt** :: **nevü** ::

FOG-technikai

termében

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.
(Fekete Sással szemben)

őzv. Dr. Deákné

Lapárusítók

férfiak és nők napi 2—4 kor. keresetre azonnal felvételnek.

Cím a kiadóban.

Biró László

férfi és női divat szabó.

Párizs-utca 2. sz. Saját ház.

A nagyváradi tisztviselő fog/15:31 11f szabója.

Telefon 832.

Telefon 832.

Bátorkodom a gyászoló közönség b. figyelmet fethivni
NAGYVÁRADON, FŐ-UTCA 20. sz. házban

Lévai Márton ur vezelése alatt álló tör. vényszékileg bejegyzett

S I R K Ö

RAKTÁRAMRA

ahól dus választékban található carrarai márvány, gránit, syenit és vörös márvány

S I R K Ö V E K eredeti gyári árban :: árusítottak. ::

Kiváló tisztelettel Reinold Oszkár :: sirkőgyáros :: Saubsdorf, Szilézia.

Iskolai idény beálltával

fedezzük szükségletünket kész fiu- és gyermekruhákban csakis

KÁLMÁN FERENCZ

férfiszabó kész ruhaáruházában

Nagyvárad, Rákóczi-ut. (Az Orsolya-zárdával szemben.)

Legjobb helyen készült munka

Utólérhetetlen olcsó szabott árak.

SZOLID

BUTOROKBAN

alkalmi bevaráslás eszközölhető, különösen menyasszonyi berendezésekben a Fekete Sas palotában (a Szent László-téri oldalon) hol a legmodernebb háló-, ebédlő- uri-szobák, szalon-berendezések, vas- és rézbutorok

mélyen leszállított árak mellett adatnak el.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás W o l f r a m lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

a izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Az új nemű izzólámpa különlegességek, fényképezési lámpák, ugyancsak legolcsóbb áron kaphatók.

Csillárok.

Évlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, évlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

villamos világítás

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

ROPS

biztonsági gyorsfőző. Tűzveszély kizárva.

Ha felborul, elalszik. — Szesz ki nem folyhat.

Szesz fogyasztásban igen takarékos.

Kapható minden jobb vasáru és háztartási cikket árusító üzletekben.

Ha valahol nem kapható, sziveskedjék hozzánk fordulni.

Képes prospectus ingyen és bármentve.

ROPS Fémáru Részv. Társ.

BUDAPEST, V., Külső Váci-ut 74-52.

Helybeli elárúsító:

Tarsoly és Risztó.

REISZ MIKSA

butorgyára

Békéscsaba.

Nagyvárad.

Kizárólag saját gyátrmányu, elsőrendü békéscsabai butorok eladása

olcsó gyári árakban.

Modern vas- és rézbutor!

Rajziroda!